

Sygn. akt III PSK 256/21

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa A. K.
przeciwko Urzędowi Miejskiemu w Ł.
o odszkodowanie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 21
września 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie
z dnia 9 lipca 2021 r., sygn. akt VI Pa 21/21,

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego 240 zł (dwieście
czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2021 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie zmienił zaskarżony apelacją pozwanego wyrok Sądu Rejonowego w Stargardzie z dnia 18 lutego 2021 r. i oddalił powództwo A. K. przeciwko Urzędowi Miejskiemu w Ł. o odszkodowanie.

W ocenie Sądu Rejonowego w rozpoznawanej sprawie doszło do naruszenia art. 38 § 1 k.p., co determinowało ustalenie, że wypowiedzenie jest niezgodne z przepisami, a tym samym powódka uprawniona jest do dochodzonego w sprawie odszkodowania. W skierowanym do zakładowej organizacji związkowej piśmie z dnia 20 grudnia 2019 r. pozwany poprzestał na wskazaniu, że przyczyną

wypowiedzenia umowy powódce jest jej postępowanie, które narusza wymagania, jakie powinien spełniać pracownik samorządowy - pracownikiem samorządowym może być osoba, która spełnia wymagania określone w art. 6 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych oraz dodatkowo cieszy się nieposzlakowaną opinią. Wskazano, że wyrokiem Sądu Rejonowego w Łobzie z dnia 4 marca 2019 r. w sprawie II K 85/18, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 23 lipca 2019 r., A. K. została prawomocnie skazana za popełnienie przestępstwa. Popełnienie przestępstwa narusza nieposzlakowaną opinię A. K. i uniemożliwia dalsze zatrudnienie w Urzędzie Miejskim w Ł.. W odpowiedzi na to pismo zakładowa organizacja związkowa wskazała, że sytuacja przedstawiona w piśmie nie jest jej znana z uwagi na brak przedstawienia materiałów, na które powołano się w piśmie. W ocenie Sądu Rejonowego, przyczyna wskazana w piśmie z dnia 20 grudnia 2019 r. określona została ogólnikowo, niekonkretnie, nie zawierała informacji jaki to konkretny czyn był źródłem zamiaru złożenia oświadczenia o rozwiązaniu umowy na czas nieokreślony, nie podano nawet z jakiego artykułu Kodeksu karnego skazano powódkę. Ponadto w piśmie pozwany powołał się na brak nieposzlakowanej opinii (co stanowi zwrot niedookreślony) w związku z wyrokiem za popełnienie przestępstwa. Sąd przyjął, że pozwany celem umożliwienia zakładowej organizacji związkowej wyrażenia swojego stanowiska przed wypowiedzeniem umowy, powinien był w przedmiotowym zawiadomieniu w sposób szczegółowy opisać zdarzenie, a więc opisać jakiego zachowania zgodnie z orzeczeniem sądu karnego powódka się dopuściła, co pozwoliłoby na odniesienie się przez organizację związkową do takiej właśnie, rzeczywistej podstawy wypowiedzenia. Sąd Rejonowy wskazał, że pomimo ustalenia, iż istniała konkretna, zasadna i prawdziwa przyczyna wypowiedzenia, pozwany naruszył art. 38 § 1 k.p., co ostatecznie prowadzić musiało do uwzględnienia powództwa z tej przyczyny.

Sąd odwoławczy uznał ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego za niewystarczające do rozstrzygnięcia sprawy i po uzupełnieniu materiału dowodowego - uwzględniając również dowody zebrane już przez Sąd Rejonowy - dokonał dodatkowych ustaleń faktycznych. Analiza zgromadzonego materiału dowodowego doprowadziła Sąd drugiej instancji do przekonania, że wyrok Sądu Rejonowego jest orzeczeniem nietrafnym, z uwagi na błędnie dokonaną przez ten

Sąd ocenę prawidłowości konsultacji związkowej wypowiedzenia umowy o pracę powódki. W ocenie Sądu Odwoławczego, pracodawca nie miał obowiązku cytowania treści wyroku skazującego w wypowiedzeniu czy też okazywania wyroku organizacji związkowej bez wyrażonego przez tę organizację wniosku w tym zakresie. W skierowanym do Komisji Zakładowej piśmie z dnia 20 grudnia 2019 r. pracodawca wyraźnie wskazał jako przyczynę wypowiedzenia skazanie powódki prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa i wiążącą się z tym utratę przez powódkę nieposzlakowanej opinii. Taką samą przyczynę, uzupełnioną jedynie o wskazanie przestępstwa „przeciwko zdrowiu ściganym z oskarżenia prywatnego”, podał pracodawca w wypowiedzeniu złożonym powódce. Różnica ta nie miała wpływu na ocenę prawidłowości konsultacji związkowej, stanowiła bowiem jedynie doprecyzowanie zasadniczej treści wypowiedzenia. Ponadto wiedzę co do tych „doprecyzowanych” okoliczności posiadał zarząd organizacji związkowej już od dnia 20 grudnia 2019 r., kiedy to Burmistrz Ł., wręczając L. B. pismo z dnia 20 grudnia 2019 r. o zamiarze wypowiedzenia powódce umowy o pracę, poinformował go ustnie o tych okolicznościach, a wiedzą tą L. B. podzielił się niezwłocznie z członkami zarządu Komisji Zakładowej NSZZ „[...]” przy Urzędzie Miejskim w Ł.. Sąd Odwoławczy zgodził się z Sądem Rejonowym co do tego, że wskazane w wypowiedzeniu umowy o pracę okoliczności stanowią uzasadnioną przyczynę rozwiązania stosunku pracy z powódką, to jest z pracownikiem samorządowym, który winien legitymować się nieposzlakowaną opinią i zachowywać się z godnością w miejscu pracy i poza nim.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 382 k.p.c. w zw. z art. 381 k.p.c. w zw. z art. 271 § 1 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., a także na naruszeniu przepisów prawa materialnego: a) art. 38 § 1 k.p.; b) art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 1282 ze zm., dalej jako u.p.s.) w zw. z art. 24 ust. 2 pkt 6 u.p.s. w zw. z ust. 2 pkt 4 i ust. 3 pkt 6 Kodeksu Etyki pracowników Urzędu Miejskiego w Łobzie; c) art. 45 § 1 k.p. w zw. z art. 30 § 4 k.p.; d) art. 8 k.p. w zw. z art. 45 § 1 k.p. w zw. z art. 30 § 4 k.p.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność. W pierwszej kolejności wskazała, iż Sąd Okręgowy na rozprawie w dniu 30 czerwca 2021 r. dopuścił dowód z zeznań świadka L. B. na okoliczność konsultacji związkowej przeprowadzonej przez pozwanego z komisją zakładową NSZZ „[...]” przed złożeniem powódce wypowiedzenia umowy o pracę, mimo iż dowód ten uznać należało za spóźniony, a nadto nieprzydatny dla rozstrzygnięcia sprawy. Zdaniem strony powodowej - strona pozwana mogła powołać tenże dowód w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, a nadto potrzeba jego powołania nie wynikała dopiero po zapoznaniu się przez stronę pozwaną z uzasadnieniem Sądu pierwszej instancji. Niezależnie od powyższego Sąd Odwoławczy dopuścił się w ocenie skarżącej naruszenia prawa materialnego, a mianowicie art. 38 k.p. przez uznanie, że wskazanie przez stronę pozwaną w zawiadomieniu do zakładowej organizacji związkowej w piśmie z dnia 20 grudnia 2019 r. wyroków, to jest wyroku Sądu Rejonowego w Łobzie z dnia 4 marca 2019 r. w sprawie II K 85/18 oraz Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 23 lipca 2019 r. w sprawie IV Ka 875/19, potwierdzających prawomocne skazanie za przestępstwo naruszające nieposzlakowaną opinię A. K. i uniemożliwiające jej dalsze zatrudnianie - stanowi wskazanie przyczyny uzasadniającej wypowiedzenie powódce umowy o pracę w sposób konkretny. W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego nie można zdaniem skarżącej uznać za konkretną przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę wskazania przez pracodawcę w pisemnym zawiadomieniu zakładowej organizacji związkowej samego stwierdzenia o skazaniu powódki przez sąd karny za przestępstwo. Pozwany winien był co najmniej podać czyn za jaki została skazana powódka oraz karę jaką faktycznie otrzymała za jego popełnienie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów

prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jest chybiony. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365). W rozpoznawanej sprawie żadna taka okoliczność nie miała miejsca.

Odnosząc się do pierwszej okoliczności mającej przemawiać za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej podnieść należy, że możliwość i dopuszczalność powoływania nowych faktów i dowodów jest regułą. Wprawdzie art. 381 k.p.c., zgodnie z zasadą koncentracji materiału procesowego przed sądem pierwszej instancji, pozwala sądowi drugiej instancji pominąć nowe fakty i dowody zgłoszone dopiero w postępowaniu apelacyjnym, gdy zachodzą przesłanki określone wymienionym przepisem (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2000 r., III CKN 797/00, Prokuratora i Prawo 2000 nr 10, poz. 42), jednakże nie wyklucza on uwzględnienia przez sąd drugiej instancji nowych faktów, choćby strona mogła je powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2000 r., I PKN 28/00, OSNAPiUS 2002 nr 7, poz. 161). Wniosku tego nie zmienia art. 368 k.p.c., wymagający powołania w apelacji nowych faktów i dowodów wraz z wykazaniem, że ich powołanie przed sądem pierwszej instancji nie było możliwe albo że potrzeba powołania się na nie

wynikła później. Niewykazanie tych okoliczności umożliwia bowiem sądowi drugiej instancji pominięcie nowych faktów i dowodów, jednakże nie pozbawia go możliwości uwzględnienia ich, jeśli uzna to za potrzebne (wyrok Sądu Najwyższego z 10 maja 2012 r., II PK 215/11, OSNP 2013, nr 9-10, poz. 106). W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że jeżeli sąd drugiej instancji uzna, że powołany przez stronę dowód jest istotny dla rozstrzygnięcia sprawy, to pomimo niewykazania przez stronę, która powołała dowód, że nie mogła powołać go w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji albo że potrzeba powołania się na ten dowód wynikła później, przeprowadzenie tego dowodu nie stanowi naruszenia art. 381 k.p.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 września 2000 r., I PKN 28/00, OSNAPiUS 2002 nr 7, poz. 161 oraz z dnia 20 lutego 2004, I CK 213/03, Biuletyn SN IC 2004 Nr 10, s. 41). W uzasadnieniu tego poglądu wskazuje się, że według obowiązującego modelu środków odwoławczych w postępowaniu cywilnym apelacja jest tzw. apelacją pełną (*cum beneficio novorum*). Sąd drugiej instancji jest nie tylko sądem kontrolującym prawidłowość rozpoznania sprawy przez sąd pierwszej instancji, ale jest także sądem merytorycznie rozpoznającym sprawę, przy czym akcent położony jest na tę drugą funkcję (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999 nr 7-8, poz. 124).

Odnosząc się do kwestii skonkretyzowania przyczyny wypowiedzenia umowy o pracę, w judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się zgodnie, że celem regulacji zawartej w art. 30 § 4 k.p. jest umożliwienie pracownikowi obrony przed wypowiedzeniem (ewentualnie rozwiązaniem bez wypowiedzenia) umowy, a zatem ujęcie przyczyn powinno być na tyle konkretne i precyzyjne, aby umożliwiło pracownikowi rzeczową obronę w razie ewentualnego procesu (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 listopada 2008 r., I PK 81/08, Monitor Prawa Pracy 2009 Nr 2, poz. 86-90; z dnia 19 kwietnia 2010 r., II PK 306/09, LEX nr 602696). Podana przyczyna powinna być dostatecznie skonkretyzowana i jasna przede wszystkim dla adresata - pracownika. Rzeczą sądu rozpoznającego odwołanie jest ustalenie (w razie sporu), czy sformułowanie zawarte w oświadczeniu pracodawcy było dla pracownika dostatecznie zrozumiałe (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2019 r., III PK 71/18, LEX nr 2673109; z dnia 10 maja 2018 r., II PK 74/17, LEX nr

2488653; z dnia 12 kwietnia 2018 r., I PK 19/17, LEX nr 2492099). Przyjmuje się również, że nieprecyzyjne wskazanie przez pracodawcę przyczyny wypowiedzenia nie narusza art. 30 § 4 k.p., jeżeli w okolicznościach danej sprawy, z uwzględnieniem informacji podanych pracownikowi przez pracodawcę w inny sposób, stanowi to dostateczne sprecyzowanie tej przyczyny (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2019 r., I PK 20/18, LEX nr 2647590). Odnotować należy również, że kwestia dostatecznie konkretnego i zrozumiałego dla pracownika wskazania przyczyny wypowiedzenia jest okolicznością faktyczną (wyroki: z dnia 19 stycznia 2000 r., I PKN 481/99, OSNAPiUS 2001 nr 11, poz. 373; z dnia 25 lutego 2016 r., II PK 363/14, LEX nr 2019536), co wobec związania Sądu Najwyższego ustalonym stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.) wyłącza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy Sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Z tego punktu widzenia zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi Sądu drugiej instancji, chociażby w celu podważenia wykładni dokonanej przez ten Sąd lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, jest niedopuszczalny (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[as]